

Bil je matematik in fizik, drugi ravnatelj Tehniške srednje šole v Ljubljani, pisec matematičnih in fizikalnih učbenikov in priročnikov za srednje šole. V fizikalnem učbeniku je po učnem načrtu obdelal tudi temeljne pojme iz astronomije in jih tako prvič uradno predstavil slovenskim šolnikom. Kot šolnik je imel velike zasluge za pospeševanje slovenskega pouka na srednji šoli. Deloval je tudi v politični sferi. Sploh je bil vsesplošno dejaven in uspešen.

Profesor Jožef Reisner, pisec prvega astronomskega priročnika za srednjo šolo

Jožef (Josip) Reisner je bil rojen 18. 3. 1875 v Ljubljani. Ljudsko šolo in nižjo gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, višjo pa v Ljubljani, kjer je maturiral leta 1894. Na filozofski fakulteti na Dunaju je leta 1899 doštudiral fiziko. Nato je bil suplent na gimnaziji v Celju in v osmem dunajskem okraju. Leta 1903 je opravil profesorski izpit, bil potem profesor na realki v Idriji (1904–1905) in na gimnaziji v Novem mestu (1905–1908). V letih 1908 in 1909 je imel dopust za pisanje Fizike. Od leta 1909 do leta 1921 je služboval na I. državni (klasični) gimnaziji v Ljubljani, vmes (1914–1918) pri vojakih. V letih od 1921 do 1923 je bil narodni poslanec, od leta 1924 do upokojitve leta 1938 pa direktor Tehniške srednje šole v Ljubljani in spisal njeno zgodovino. Nekaj časa je predaval fiziko tudi na Tehniški fakulteti UL. Umrl je 16. 1. 1955 v Ljubljani.

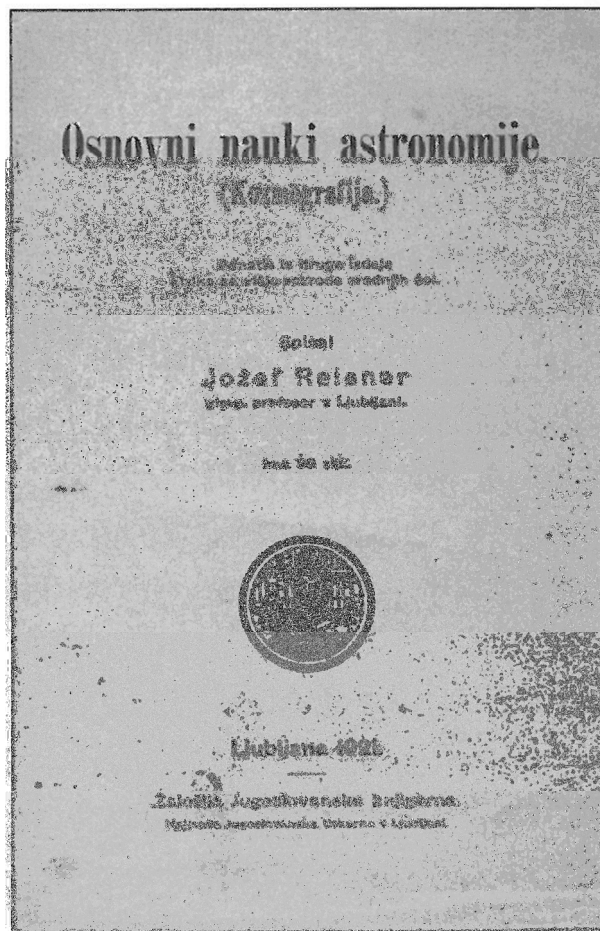
Jožef Reisner (1875–1955)

Spisal je Fiziko za višje razrede srednjih šol (1913;1921), Kemijo za sedmi gimnazijski razred (1912) in Matematične priročnike (6 zvezkov, 1950–1953; Knjižnica za vzgojo strokovnih kadrov). Imel je številna poljudna predavanja iz fizike in kemije v Idriji, Novem mestu, Ljubljani, Kranju.

V letih 1911–1918 je bil občinski svetnik in deželni poslanec mesta Ljubljane, član Višjega šolskega sveta in nekaterih drugih ustanov, v letih 1921–1924 pa narodni poslanec za mesto Ljubljana ter glavni referent za pragmatična in socialna vprašanja civilnih uslužbencev in upokojencev. Organiziral je stanovska uradniška društva, bil predsednik Zveze, Konsumnega društva, Kreditne zadruge državnih uslužbencev in upokojencev.

• • •

J. Reisner je torej napisal prvi popolni slovenski učbenik fizike za višje razrede srednjih šol (1913). V drugo, izpopolnjeno in dopolnjeno izdajo te fizike (1921) je dodal (vključil) razdelek *Osnovni nauki astronomije (Kozmografija)*. Kot ponatis (separat) iz druge izdaje učbenika *Fizika za višje razrede srednjih šol* je izšla tudi posebna knjižica z isto vsebino in naslovom *Osnovni nauki astronomije (Kozmografija)*, Ljubljana 1921 (gl. sliko). V njej na 53. straneh na visokem strokovnem matematično-fizikalnem nivoju obravnava temeljne astronomske pojme.

**Naslovnica ponatisa *Osnovni nauki astronomije (Kozmografija)*
iz Reisnerjeve fizike za višje razrede srednjih šol (1921).**

Prof. dr. Simon Dolar iz gimnazije v Kranju je v Književnih poročilih v Ljubljanskem Zvonu (1914) zelo pohvalil astronomsko vsebino v učbeniku. Med drugim piše, da je astronomija obdelana z veliko ljubeznijo. Mojstrsko pa je podan Newtonov gravitacijski zakon, s katerim sta leta 1846 Francoz Leverrier in Anglež Adams z računom natanko dognala mesto, na katerem je potem astronom Galle z daljnogledom našel Neptun.

Ta knjižica je bila neposredna in odlična predhodnica kompletnem učbeniku astronomije za srednje šole, ki ga je pozneje (1934) napisal dr. Lavo Čermelj.

Kranj 21. 2. 2016

Marijan Prosen

Literatura:

L. Čermelj, *Reisner Josip*. Obj. v: SBL, 9. zvezek, SAZU, Ljubljana 1960, 73–74.
S. Južnič in M. Prosen, *Astronomija na Slovenskem in slovenski astronomi na tujem* (12.–21. stoletje), Didakta, Radovljica 2017, 167.